

DE IB-ER ALS DUIZENDPOOT

ZORGRROUTE BINNEN DE ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR

Op bijna iedere basisschool werkt een intern begeleider of kwaliteitscoördinator. De invulling van de rol verschilt vaak per school. De intrede van Passend Onderwijs heeft ook effect gehad op de rol van de IB-er¹. In de praktijk zien we dat de IB-er veelal betrokken is bij de kwaliteit van het didactisch en pedagogisch handelen op school, het kwaliteitsbeleid en bij het zicht hebben op de ontwikkeling van de leerlingen.

Welke rol of benaming de IB-er ook heeft op een school, het is een belangrijke rol. De IB-er is een duizendpoot: de taken zijn samen te vatten onder de noemer leercoördinator, trendanalist en zorgregisseur. In deze reeks nemen de adviseurs van Edux je mee in werkzaamheden die passend zijn bij de IB-er. Zij delen hun tips en ervaringen over diverse onderwerpen. Dit keer neemt adviseur Inge van Zundert je mee in 'de zorgroute'.

Je kent vast allemaal wel van die dagen dat je de school binnenstapt en direct door meerdere collega's aan je jasje wordt getrokken met vragen over verschillende leerlingen. Hoe zorg je ervoor dat de taken van zorgregisseur je andere taken niet overschaduwden? Hoe zorg je voor structuur en een goede balans zodat je preventief kunt werken? Hoe neem je je team en ouders hierin mee? Om regie te houden over de zorg binnen de school is het raadzaam om samen met het team een eenduidige zorgroute uit te werken.

Ondersteuningsniveaus binnen de zorgroute

De zorgroute is schoolspecifiek en afhankelijk van hoe de extra ondersteuning binnen je Samenwerkingsverband (SWV) is geregeld. Deze informatie kun je vinden in het Ondersteuningsplan van het SWV.

¹ Waar IB staat kan ook KC gelezen worden

De zorgroute is gebaseerd op de ondersteuningsniveaus, waarbij we uitgaan van minimaal drie niveaus, zie de afbeelding hiernaast.

Het is belangrijk om te weten dat het basisaanbod oftewel ondersteuningsniveau 1 (ON1), voor 80-85% van de leerlingen dekkend moet zijn. Om een dekkend basisaanbod te realiseren zul je als team moeten duiden wat je verstaat onder goed onderwijs in relatie tot jullie populatie. Als vooraf helder is wat jullie ambitie is met betrekking tot goed onderwijs, geeft dit handvatten bij het evalueren van de resultaten. Als ambitie kun je bijvoorbeeld denken aan een uitstroom voor rekenen van 100% op 1F niveau en 55% op 1S niveau.

De leerkracht heeft de regie in het basisaanbod door de ontwikkeling van de leerlingen continu te volgen, evalueren en het onderwijsaanbod te analyseren en bij te stellen indien nodig. De rol van de IB-er op dit niveau is monitoren of het basisaanbod voldoet aan de afgesproken kwaliteitsstandaarden, bijvoorbeeld door middel van groepsbezoeken, groepsbesprekingen en schoolanalyse.

Voor een aantal leerlingen (ongeveer 10-15%) is het basisaanbod niet toereikend. Deze leerling wordt ingebracht in het intern zorgteam overleg (of leerlingbespreking). Hierover lees je mee onder het kopje intern zorgteam.

Op het moment dat de geboden hulp onder ondersteuningsniveau 2 (ON 2) niet volstaat, kan hulp ingeroepen worden van externen (ongeveer 5 % van de leerlingen). Dan start ondersteuningsniveau 3 (ON 3) op. Als intern begeleider organiseer je een multidisciplinair overleg (MDO). Hierover lees je meer onder het kopje MDO/ extern zorgteam.

Zorgroute in beeld

Het aantal ondersteuningsniveaus kan per school verschillen. Wat belangrijk is, is dat de ondersteuningsniveaus en -structuur helder zijn voor het team. Denk bij de omschrijving van de zorgroute aan wie, wanneer betrokken is, hoe leerlingen ingebracht kunnen worden, de frequentie van de overleggen, hoe afspraken worden vastgelegd en welke termijnen wenselijk zijn. Neem ouders mee in de zorgroute die je doorloopt en vertel wat de mogelijkheden zijn per ondersteuningsniveau, zodat ze niet voor verrassingen komen te staan.

Belangrijk element: zie de zorgroute als een leidraad en niet als leidend; afhankelijk van de situatie kan er van afgeweken worden en bijvoorbeeld een niveau worden overgeslagen. Het blijft altijd maatwerk waarbij de onderwijsbehoefte van de leerling leidend is.

Als je merkt dat relatief veel leerlingen bij jou op school in

ondersteuningsniveau 2 en/of 3 zitten, dan is de balans zoek. Als intern begeleider ben je dan met name druk als zorgregisseur en kom je niet toe aan de taken vanuit de leercoördinator en trendanalist. Je bent dan met name curatief aan het werk en niet meer preventief waardoor je in een neerwaartse spiraal belandt.

Het is dan raadzaam om het basisaanbod onder de loep te nemen: volstaat je basisaanbod nog voor 80-85% van de leerlingen of vraagt onze populatie om een aangepast aanbod?

Intern zorgteam

De samenstelling van het intern zorgteam hangt af van je populatie en de expertises die op jouw school vertegenwoordigd zijn. Je kunt hierbij denken aan de taal-, lees-, en rekenspecialist maar ook aan de gedragsexpert bijvoorbeeld. Is een bepaalde expertise binnen de school niet aanwezig maar wel gewenst, dan kun je ervoor kiezen om een collega hierin bij te scholen of een externe in te huren.

Bij individuele casussen breng je in het intern zorgoverleg monitor je het basisaanbod en bespreek je leerlingen uit zorgniveau 2 en 3. Bij individuele casussen sluiten de leerling en de ouder(s) idealiter ook aan bij dit overleg, mocht dit niet mogelijk zijn dan worden zij vooraf geïnformeerd en bevraagd. Plan voor het intern zorgteam structureel vaste overlegmomenten in, zodat leerkrachten hun hulpvraag tijdig in kunnen brengen. Op deze manier kun je als zorgteam preventief opereren.

Tijdens het overleg breng je gezamenlijk en met open vizier de belemmerende en stimulerende factoren en onderwijsbehoeften in kaart. Je kunt dit doen aan de hand van de drie cirkels: kind, thuis, school. Het kan zijn dat niet alle benodigde informatie voorhanden is, dat betekent dat er aanvullend onderzoek of observatie nodig is.

De afspraken die worden gemaakt en de doelen die worden gesteld, worden vastgelegd (in het groepsplan, ontwikkelingsperspectief of handelingsplan) en doorvertaald naar het handelen in de klas. Het is aan te raden om direct een vervolgspraak in te plannen om de aanpak te evalueren.

Extern zorgteam/ MDO

Voor casussen die de extra ondersteuningsmogelijkheden van de school overstijgen is het extern zorgteam bedoeld. Iedere school heeft een vast team van partners die hieraan deelnemen, waarbij de IB-er de voorzitter is. Bij individuele casussen hebben ouders en indien mogelijk de leerling een actieve bijdrage.

In dit overleg worden opnieuw de belemmerende, stimulerende factoren en onderwijsbehoeften uiteengezet en wordt bekeken welke externe hulp nodig is. Mogelijke uitkomst van dit overleg kan zijn een arrangement waarbij de school ondersteuning krijgt vanuit het speciaal onderwijs of ondersteuning in de thuissituatie door jeugdhulp.

Meer weten?

Wil je vrijblijvend meer weten over jouw rol als IB-er of KC-er of de zorgstructuur? Neem dan contact op met adviseur Inge van Zundert-Hommel en informeer of Edux jou of jouw team kan ondersteunen.

Literatuurlijst

Pameijer, N. (2021). Handelingsgericht werken, samenwerken aan schoolsucces. Acco Uitgeverij.

Greven L. (2022). De 10 principes van de Intern Begeleider. Instondo.

Assem van V. (2022). Wegwijzer voor de intern begeleider. Instondo.

Inge van Zundert-Hommel

Adviseur

06 – 29 67 01 03

i.hommel@edux.nl